

Motion till riksdagen 2012/13:C419

av **Gunvor G Ericson (MP)**

Kvalitetssäkra godmansuppdraget

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att uppdraget som god man bör tydliggöras och kvalitetssäkras.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över regelverket så att barn och ungdomar snabbare ska kunna få en särskild förordnad vårdnadshavare.

Motivering

Den 1 juli 2005 trädde lagen (2005:429) om god man för ensamkommande barn i kraft.

Med ensamkommande flyktingbarn menas personer under 18 år som kommer till Sverige för att söka asyl utan någon förälder eller annan vårdnadshavare. De har självklart samma rättigheter som alla andra barn enligt FN:s konvention om barnets rättigheter, men artikel 20 handlar särskilt om dem, och säger att ”ett barn som tillfälligt eller varaktigt berövats sin familjemiljö ska ha rätt till särskilt bistånd och skydd från staten”.

Tanken var att skyddet skulle stärkas för ensamkommande barn och ungdomar så att god man, till skillnad mot tidigare, även träder i vårdnadshavarens ställe och inte enbart som förmyndare. Det betyder att det är den gode mannen som beslutar om barnets boende och skolgång och inte enbart i ekonomiska frågor.

Lagen reglerar när en god man ska förordnas för ensamkommande barn som kommer till Sverige utan vårdnadshavare, eller annan vuxen som trätt i vårdnadshavarens ställe, eller för barn som har haft en vårdnadshavare i Sverige, men där denne försvunnit, avlidit eller på annat sätt inte kan utöva förmynderskap eller vårdnad.

Fel! Okänt namn på

Uppdraget är dock otydligt och tolkas olika i olika kommuner. I en rapport av Rädda Barnen intervjuas ungdomar. Vissa träffar sin gode man fler gånger i veckan, andra någon gång i månaden. Vissa får hjälp med skolarbetet, andra inte. Vissa känner sig som om de fått en ny förälder, andra har en god man som enbart dyker upp vid möten med myndigheter.

De gode männen lyfter även fram problematiken med att det tar lång tid för överförmyndaren att utse en ny god man om barnen flyttar mellan två kommuner. Barnen träffar oftast inte någon god man under denna period och inga beslut å barnets vägnar kan tas, vilket får konsekvenser för asylprocessen och barnets välbefinnande. Den första gode mannen måste administrativt sköta allt från sin hemkommun och kan kanske inte närvara eller besöka barnet i den nya kommunen.

Uppgifter om gode mäns uppdrag i andra kommuner är inte tillgängliga för överförmyndaren i en kommun, och det finns ingen statistik över hur många uppdrag gode män i genomsnitt har. Inte heller finns det regler för hur många barn en god man kan ansvara för eller hur mycket tid han/hon ska lägga på varje enskilt barn.

Den gode mannens roll är att bevaka barnets intressen både privat och i asylprocessen, och se till att barnets bästa sätts främst i alla beslut som rör honom eller henne, men det nuvarande godmansystemet har stora brister. Det är därför viktigt att uppdraget som god man definieras tydligare och att alla kommuner använder sig av en gemensam uppdragsbeskrivning, gemensamma kriterier för vem som är lämplig för uppdraget och ett gemensamt system för utbildning, fortbildning och handledning. Detta i syfte att kvalitetssäkra stödet som barnen kan få av sin gode man.

Särskild förordnad vårdnadshavare

Uppdraget som god man är ett tillfälligt uppdrag under barnens asylprocess. När barnet fått uppehållstillstånd, och om det fortfarande är under 18 år, ska det istället utses en särskild förordnad vårdnadshavare. Tyvärr tar det ofta lång tid innan särskild förordnad vårdnadshavare kan utses av tingsrätten. Upp till fem sex månader är inte ovanligt.

Regelverket bör ses över för att barn och ungdomar snabbare ska kunna få en särskild förordnad vårdnadshavare så att de kan få en stabil tillvaro att växa upp i. Detta vill jag ge regeringen tillkänna.

Stockholm den 4 oktober 2012

Gunvor G Ericson (MP)